

Oponentský posudek disertační práce

Oponent: doc. Ing. Jaroslav Wagner, Ph.D.

Předkladatel práce: Ing. David Čevela

Název práce: Nefinanční výkaznictví v České republice

Práce se věnuje významnému, aktuálnímu a rozvíjejícímu se tématu nefinančního výkaznictví v ČR, které není dosud plně výzkumně zpracováno, a proto považuji jeho volbu za vhodnou. Cílem práce je popsat, analyzovat a kriticky zhodnotit stávající praxi českých podniků v této oblasti.

Práce je členěna do 4 kapitol. První kapitola shrnuje předchozí výzkum v oblasti nefinančního výkaznictví s důrazem na ČR. Ve druhé kapitole autor kriticky shrnuje a diskutuje koncepční východiska společenské odpovědnosti podniků a vývojové trendy v této oblasti; zvláštní pozornost věnuje též vlivu státu na rozvoj CSR včetně příslušné legislativy. Ve třetí kapitole autor popisuje cíle a metodologii realizovaného výzkumu, a to zejména rozpracování cíle práce do výzkumných otázek, výběr zkoumaného vzorku a způsob zjišťování dat. Čtvrtá, stěžejní kapitola obsahuje analýzu dat, její výsledky a zejména interpretaci výsledků v kontextu stanovených výzkumných otázek.

Předložená práce představuje ucelený a dobře strukturovaný text, který obsahuje všechny podstatné části obvyklé pro disertační práci. Autor vhodným způsobem pracuje s literaturou a v textu odlišuje vlastní myšlenky od myšlenek přejatých.

Z kapitol 1 a 2 je zřejmé, že se autor podrobně seznámil s dosavadním stavem poznání, a připravil si tak velmi dobré koncepční východisko pro vlastní výzkumnou činnost. K těmto kapitolám nemám žádné významnější připomínky.

Na počátku 3. kapitoly autor rozpracovává cíl práce do šesti dílčích výzkumných otázek a třech s nimi souvisejících hypotéz. Tyto otázky jsou logickým vyústěním autorova studia literatury. Mám k nim přesto jednu připomínku. Autor ne zcela systematicky pracuje s pojmy „úroveň finančního výkaznictví“, „četnost vykazování nefinančních informací“ a „kvalita nefinančního výkaznictví“ a nevysvětluje vzájemné vztahy mezi nimi. To se posléze projevuje i v následné analýze a hodnocení, ve kterých je kvalita vykazovaných informací ztotožněna s jejich kvantitou. Z této připomínky vyplývá navržená otázka k diskuzi při obhajobě č. 1.

V další části 3. kapitoly autor specifikuje výzkumný vzorek a vymezuje zkoumané aspekty nefinančního výkaznictví. Volba vzorku velkých podniků je s ohledem na celkově nízkou rozvinutost nefinančního výkaznictví v ČR opodstatněná. Za jedno z nejdůležitějších rozhodnutí autora při realizaci výzkumu (rozumějme v pozitivním významu) považuji rozhodnutí analyzovat nefinanční výkaznictví podniků v časové řadě pěti let (2011-2015). Tento přístup je v podmínkách ČR unikátní a umožňuje analyzovat trendy vývoje v časové řadě.

Stěžejní kapitola 4 přináší analýzu a kritické zhodnocení získaných dat. Analýza po úvodní části věnované popisným charakteristikám zkoumaného vzorku respektuje strukturu výzkumných otázek a hypotéz formulovaných v kapitole 3. Při kvantitativní analýze dat jsou využity zejména elementární statistické metody (zejména absolutní a relativní četnosti, průměry a relativní procentní změny mezi jednotlivými roky zkoumaného časového období). Z pokročilejších statistických metod je použit chí-kvadrát test dobré shody a korelační

koeficient a to pouze u vybraných výzkumných otázek. I když nejsem odborníkem na pokročilé statistické metody, mám pochybnosti o vhodnosti využití korelačního koeficientu pro zkoumání meziročního vývoje počtu vykazujících společností. Z této připomínky vyplývá navržená otázka k diskuzi při obhajobě č. 2.

Výsledky zjištěné výzkumem přináší výstižný popis stavu a vývoje nefinančního výkaznictví v praxi velkých českých podniků. Tyto výsledky by v závěrečné části práce mohly být předmětem diskuze v kontextu dosavadního poznání, respektive předmětem srovnání s realizovanými výzkumy (včetně srovnání mezinárodního). Předchozí kapitoly práce vytvářejí pro tuto diskuzi dostatečné východisko. Této připomínky se týká třetí navržená otázka.

V průběhu obhajoby práce před komisí se ve vazbě na výše uvedené připomínky doporučuji věnovat následujícím otázkám:

1. Jaké kvalitativní charakteristiky nefinančního výkaznictví považujete za stěžejní? Jak se kvalitativním charakteristikám věnuje GRI? V čem se podle vašich zkušeností a úsudku shodují a v čem odlišují důležité charakteristiky nefinančního a finančního výkaznictví tak, jak je vymezuje například koncepční rámec k mezinárodním účetním standardům? Obhajte Váš přístup k pojetí „kvality“ vykazovaných nefinančních informací, který uplatňujete při řešení výzkumných otázek 4 a 6.

2. Na straně 99 při řešení výzkumné otázky č. 1 využíváte výpočet korelačního koeficientu pro posouzení „závislosti mezi vykazovaným rokem a počtem vykazání v rámci očištěného vzorku“. Obvykle se korelační koeficient používá pro posouzení závislosti mezi dvěma náhodnými proměnnými, v případě časových řad tedy kupříkladu pro posouzení závislosti vývoje dvou časových řad, ale nikoli pro analýzu trendu časové řady. Obhajte využití korelačního koeficientu pro posouzení závislosti mezi rokem vykazání a počtem vykazání, které v práci provádíte, a interpretnete zjištěnou hodnotu korelačního koeficientu 0,9699.

3. Zhodnoťte výsledky Vašeho výzkumu praxe českých podniků v oblasti nefinančního výkaznictví s předchozími výzkumy realizovanými v ČR. Dále stručně vyjádřete svůj názor na úroveň nefinančního výkaznictví v ČR ve srovnání s jinými (zejména evropskými) státy.

Na základě celkového zhodnocení se domnívám, že Ing. David Čevela zpracoval na téma „Nefinanční výkaznictví v České republice“ kvalitní práci, která splnila cíle, formulované v jejím úvodu. Práce splňuje požadavky na disertační práce tohoto typu, a proto ji doporučuji k obhajobě. V případě jejího úspěšného obhájení doporučuji, aby Ing. Čevelovi byl udělen titul Ph.D.

doc. Ing. Jaroslav Wagner, Ph.D.

V Praze dne 12. června 2018

